

“Phân lân người dân không đi Hoàng Sa nữa vì quá nguy hiểm và không được báo vụ. Mười năm nay bọn Tàu đã hoàn toàn làm chủ các đảo lân cận. Rồi đây đến lượt Trường Sa và không còn gì nữa... Lý Sơn. Nghĩ cũng buồn như người bị mất làm sao!”

Chuyện kể của một công dân có lòng hăng hái về Hoàng Sa - Trường Sa

Chúng tôi là điểu cư dân thị trấn. Có thể, chúng ta mới sống được. Nhưng chuyện tất cả như thế, kể về những cuộc cách mạng trong lịch sử nhân loại cũng thường sinh ra từ những điều nhỏ.

Đầu những đôi khi mạng lưới cạnh tranh, trong ta còn lại những nỗi niềm đau nhức.

Từ mười năm nay, tôi cũng như nhiều quan sát viên ngoại quốc và hàng triệu đồng bào Việt Nam đều rất quan tâm đến tình hình đất nước các nước chính sách bành trướng ngày càng trỗi trỗi của nhà cầm quyền Bắc Kinh. Tôi đã viết nhiều bài báo, nội dung tập trung vào vấn đề chủ quyền hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa. Tất nhiên việc viết lách, thu thập tài liệu, tham dự các cuộc họp báo... là những công việc cần thiết để góp phần quốc tế hóa vấn đề bi kịch những mâu thuẫn tranh chấp cùng cho công lý và công quyền. Tuy nhiên theo tôi, chúng ta không thể không mất làm những công việc hoàn toàn của người dân các tỉnh miền Trung và gia đình của họ – vốn là di sản viên chính trong bối cảnh của tình bi kịch này. Cần có một số ít đây kể về hai vấn đề: pháp lý quốc tế và bi kịch của người dân. Và chúng ta phải kiên trì về hai điều mới đây, không thể lơ là được. Cần phải tìm ra những biện pháp hữu dụng để giúp đỡ các nạn nhân; giảm thiểu những nguy cơ thường xuyên đe dọa lên cuộc sống của họ; thấu hiểu tác hại của những trò chơi của những nhân mà họ phải cam chịu cùng nỗi cô đơn đến nỗi chết chóc khi phải ra khỏi để kiếm sống mà không có được sự báo vụ thực sự. Quả thực tôi rất chán nản với thái độ của nhà cầm quyền Việt Nam: họ đã tuyên bố thì có vẻ công nhận những hành động thực tế thì lại rất nhu nhược – đó là điều tôi vốn thường nói đi nói lại trong các bài viết của tôi. Vài những khi ở Pháp, tình cờ tôi được đọc một thông tin (1) làm lộ ra một tia hy vọng. Theo nguồn tin này, tôi được biết Sĩ Nông nghiệp & Phát triển nông thôn tỉnh Quảng Ngãi đã xuất: “Cần có quỹ người nghèo dân đánh bắt cá ở Hoàng Sa”. Và tôi vui mừng khi được ông Nguyễn Chu Hồi, phó Tổng Cục trưởng Tổng Cục Biển và Hải đảo tuyên bố rằng: “Trong bốn ngành kinh tế biển chỉ có người dân là lực lượng mà được thừa phần trăm biển, hoạt động trên diện rộng trong toàn bộ các vùng biển có chủ quyền lãnh thổ. Vì bốn chủ của người dân là phần trăm biển nên đây là lực lượng không thay thế được, ngay cả trong trường hợp chiến tranh nhân dân trên biển. Ngoài chuyện mưu sinh của người dân, sẽ có một chủ của người dân trên biển còn góp phần không nhỏ chủ quyền và họ chính là lực lượng đang tham gia việc báo vụ chủ quyền”. “Quả này sẽ hỗ trợ người dân gặp

råi ro khi đánh bßt xa bßnh : gßp bßo tß, bß “ tàu lß ” đâm chìm, bßngßi nßc ngoài bßt và tßch thu tàu bè, ngß cß...”

Cußi cùng thì cũng đã có đßc mßt cái gì đó, khá rõ ràng đúng đßn và mßt lßi kêu gßi đoàn kßt hành đßng trong đó có vßn đß “sß hß trß cßa các tßch cß nßc ngoài”. Các tßnh Mißn Trung nhß Qußng Ngßi chßng hßn, đã có thß hình dung đßc nhßng hoßt đßng hß trß này. Còn theo lßi tuyên bß cßa ông Chu Tißn Vßnh, Phó Tßng cß trßng Tßng cß Thßy sßn (2) thì:

“Ngß dân sß đßc mßn phí neo đßu, sßa chßa tàu thuyßn, cung cßp nßc ngßt. Ngß dân đßc mua nßc đá và bán thßy sßn bßng giá hß bán trong bß. Ngß dân sß đßc hß trß nhißu hßn, tß vißc bßo vß an toàn trong hoßt đßng trên bißn, cung cßp các đßch vß nghß cá, mua bßo hißm thuyßn viên, cung cßp thißt bß phßc vß đánh bßt...”. Đßa vào nhßng lßi tuyên bß đó và đßa vào qußc tßch Vißt Nam cßa mình (tôi đã chính thßc nhßp qußc tßch), tôi quyßt đßnh thß làm mßt vißc vßa có thß hß trß cß thß cho ngß dân vßa có ý nghĩa vßi lßi ích cßa đßt nßc Vißt Nam – cũng là đß góp phßn làm cho lßi hßa hßn cßa các quan chßc nói trên chóng thành hißn thßc.

Trßc tiên tôi vißt mßt bài đang trên báo mßng (3), vì tôi e rßng báo nhà nßc sß không đßng đßc trßn vßn. Và tôi lßp kß hoßch: đßn đßa bàn đßo Lý Sßn, tìm hißu lßch sß hßng trăm năm cßa hßi đßo vßi truyßn thßng tß hào cßa Hßi đßi Hoàng Sa - Trßng Sa. Gßp gßngß dân ß làng An Vßnh – đßi thßi các Chúa Nguyßn, làng này đã tßng cung cßp nhßng thß hß trai tráng sung vào binh ngßch đßn trú ß hai qußn đßo nhßm bßo vß tài nguyên và chß quyßn vùng bißn đßo đßy hißm nghèo cßa Vißt Nam. Theo ngß dân ra vùng bißn thußc chß quyßn không thß tranh cãi cßa Vißt Nam. Thßm các gia đßnh ngß dân, nhßt là nhßng gia đßnh có thân nhßn bß hßi quân Trung Qußc xâm hßi. Đánh giá hßu quß vßt chßt và tâm lý do nhßng hành đßng dßman, coi thßng lußt lß qußc tß do đßi phßng gây ra. Gßp các quan chßc đßa phßng đß đßng hß cung cßp cho mßt bßn danh sách các nßn nhßn đßc chính quyßn xác nhßn. Đßc vßy, tôi sß tßp hßp mßi yßu tß cßn thißt đß làm mßt báo cáo - phóng sß sinh đßng và thuyßt phßc khß dĩ có thß phß bißn trßc công lußn ß Pháp và châu Âu mßt cách khách quan, tßo đßc sß đßng cßm và đßng tình cßa công chúng trßc vßn đß nghiêm trßng này. Tôi đß đßnh sß tißp xúc vßi ngß dân ß mißn Nam nßc Pháp, ngß dân vùng Bretagne, nhßng thßy thß lão luyßn – thißt lßp quan hß gißa hß và ngß dân Lý Sßn, vßn đßng hß ßng hß Lý Sßn trong lãnh vßc nghß nghißp vßi tinh thßn bßn bè.

Lý Trung dẫn Địch Hoàng Lý Sa Kiên và Qáng Báng Quyát

Sau khi thu xếp việc gia đình tạm ổn, tôi lên đường sang Việt Nam rồi ra đáo Lý Sơn. Mặc kệ cái tài khoản của tôi trong ngân hàng nháu ít ra sao, chỉ cần cái tài khoản trong trái tim tôi đủ yáp nhát tình nhá thơ này là tốt rồi.

Mái chuyán bát đầu từ ngày 21 tháng 9á bán tàu cao tốc từ Sa Kỳ đi Lý Sơn. Mặc dù họ chỉ u và cháng mình nhân dân của tôi đều ghi quác tịch Việt Nam, tôi vẫn phải trải qua cuộc thẩm vấn đầu tiên ở trạm Hải quan. Nhờ ngá câu hỏi khô khan: Từ đâu đến? Tính ra đi mấy ngày?. Tôi trình bày mọi việc diễn ra trong kế hoạch, không giấu gì một điều gì. Viên sĩ quan ghi chép cẩn thận – theo cách làm việc đó, tôi đoán là mình sẽ được phép lên tàu. Sau một giờ đồng hồ trên biển, tàu đến đáo Lý Sơn. Ở đây đã có hai ông hải quan chờ sẵn rồi một ông sĩ quan mời tôi theo ông ta đến trạm sởá cách đó khoảng 300m. Lúc này tôi phải mang hai túi xách và một cái vali khá nặng nháng ông ta không mấy quan tâm giúp đỡ tôi một tay. Vào trạm, ông ta thẩm vấn tôi bằng những câu hỏi ngáng hát trong đầu tôi. Ông ta chép tay lại cái quyát định nhập quốc tịch Việt Nam của tôi vì vậy rất mất thời gian. Chuông điện thoại di động của ông ta réo nháu lần và ông ta trả lời điện thoại rồi trở về và kính cáo: “đang làm, đang làm. Dừng... dừng... Vâng...”. Tôi chờ đợi sự tiếp xúc. Làm xong báo cáo, ông ta đến tôi đến chờ xe ôm. Tay xe ôm đưa tôi tới xã An Hải đến xã An Vĩnh qua những cánh đồng trồng hành và tỏi, theo những con đường mòn cấp bộ biển xanh. Vào khách sạn, việc liên hệ với người dân không mấy khó khăn. Sau khi nghe tôi tường thuật và nói rõ mục đích yêu cầu của chuyến đi này, khuôn mặt của bà con người dân vẫn ngáng nhiên tò mò ban đầu chuyán sang vui vẻ cởi mở. Ngay cả ta đến tôi đến gặp ông Thọ – người rất ham sưu tập mọi thứ hiếm quý và tài liệu cũ, trong đó có một vài món là chứng tích lịch sử rất xa xưa của các thế kỷ và quán đáo Hoàng Sa. Sau đó tôi được mời đi đến một láu vào dịp Tết Trung Thu dành cho các “Chiến sĩ trẻ vọng Hoàng Sa - Tráng Sa” ở ngôi chùa Âm Linh Tự, nơi xuất phát hành trình đái Hoàng Sa cách nay 300 năm. Tôi cũng đã gặp những người dân từng bị hải quân Trung Quốc bắt giam nháu tuần lễ và phải tiễn vào tháng 12 năm ngoái. Một người trong số đó chỉ không chịu trả lời vùng biển Hoàng Sa vì quá nguy hiểm và không được báoáo. Tôi ráy trả lời, anh ta chỉ dám đi Tráng Sa mà thôi. Nhờ có một người khác – người này từng bị quân Tàu dùng nòng súng AK lên ngực, đá mũi giày vào ba sườn – sườn sáng đưa tôi ra khỏi nháu tôi chờ đợi một phí tổn. Cuộc thẩm vấn lần đầu ngáng ngáng, mặc dù các khoảng chi phí đều hợp lý nhưng cũng khá nặng nề so với đồng lương hàng tháng của tôi. Chúng tôi sẽ đi loanh quanh: hàng ngày về đáo Tri Tôn ở cực Nam rồi chuyán lên hàng ngáng Bắc với các đáo Quang Nhá, Háu Nhát (tên các chiến sĩ anh hùng đã hy sinh trong các chuyến đến thú đầu tiên tới nhà Nguyễn). Tiếp đó, hàng ngày về ráng san hô Đá Lái, Bắc Quy, Đá Báng Bay, bãi Quáng Nghĩa, qua vùng ngoài khơi căn cứ Phú Lâm của Trung Quốc, nơi mà người dân từng bị quân Tàu giam giữ đòi gia đình nộp tiền chuộc. Sau cùng trở về khi quay về chúng tôi sẽ đến một hòn đáo nhỏ ở cực bắc gọi là bãi Đá Bắc. Dừng cuộc hành trình một khoảng từ 7 đến 10 ngày. Cần khi hành nhanh chóng trở về khi mùa mưa bão bắt đầu trong vài tuần tới. Mọi chuyến đi đã được chuán bị chu đáo. Ngay cả cháng thuác một gia đình nháu đi làm ngáng phố ở xã An Vĩnh vẫn rất thông thạo hải trình, hải đồ, con nước, hướng gió, đá ngầm và nhát là các vị trí có quân Tàu chiếm đóng. Trong trường hợp bất sa vào tay giặc, thì giữ yáng tùy thân duy nhất mà tôi mang

theo là tám há chiáu cáa Pháp có lá sá khián cho các cáp chá huy cáa chúng phái dá tá vì lý do tá nhá vá mát ngoái giao. Vá phán các pháng tián cháp hình, ghi âm có thá bá tách thu và ngay bán thân tôi có thá bá giam giữ, tôi cũng đã chuán bá tinh thán áng đái. Nháng náu anh bán ngá dân cáa tôi bá giữ cá bát thì gay go hán nhiáu vì là tráng háp tái phám – chiác ghe bá tách thu, mái ngá cá khác bá phá háy tái chá, ngái thì bá giam giữ đá đòi tián chuác. Đó là nháng thá đán quen thuác cáa quân Tàu.

Chúng tôi thông báo ká hoách nói trên cho chính quyán đáa pháng: giái trình vái ông chá tách áy ban nhân dân huyán, vái ông chá tách áy ban nhân dân xã An Bình là ngái có vá thián cám đái vái tôi và ông háa sá cung cáp danh sách các ngá dân bá thiên tai, đách háa. Chúng tôi đán gáp sĩ quan chá huy đán Biên phòng. Ông ta tiáp đán chúng tôi khá niám ná nháng lái bát chúng tôi phái quay vá Quáng Ngãi đá xin ý kián cáa Bá Chá huy Biên phòng cáa tánh. Khi nào cáp trên bát đèn xanh, ông ta sá hát lòng giúp đá. Chúng tôi cháp chung vài tám hình ká niám rái qua ngày mát sá lên đáng. Tái Bá Chá huy Biên phòng trên đáng Hùng Váng - Thá xã Quáng Ngãi, tôi đá cá mát sĩ quan cáp tháp tiáp đán và tôi giái trình tráng háp cáa tôi mát cách chi tiát. Ông ta không có vá ngác nhiên. Ông ta mái tôi ngái rái lái thám ván tôi báng nháng câu hái mà các đáng nghiáp cáa ông ta đã hái đi hái lái nhiáu lán. Ông ta xem ká tám há chiáu và giáy cháng minh nhân dân có quác tách Viát Nam cáa tôi, thám ván ngái i chá ghe mà không cán xem há sá hành nghá mà chá ghe mang theo. Ông ta báo chúng tôi ngái chá đá ông ta báo cáo vái chá huy. Năm phút sau, ông trá lái và nói: “Sáp đi vắng”. Tôi nói ráng chúng tôi cán trá vá Lý Sán gáp. Ông ta cao giáng báo tôi đán áy ban Nhân dân tánh mà giái quyát. Tôi cá nán ráng tôi tá xa đán, tá nguyán làm viác này vì lái ích cáa ngá dân Viát Nam... Ông ta ngát lái mát cách khô khan: “Anh nói xong cháa? Anh có đán sá Ngoái Vá cháa? Náu không thì anh hãy đán UBND tánh Quáng Ngãi. Chá xem ý kián cáa há nhá thá nào rái sá tính.”. Đán lúc này thì tôi nhán ra ráng các cáp chính quyán á đây coi tôi nhá quá bóng, cá đá qua đá lái đá đán đáy trách nhiám cho nhau vái cùng mát kiáu cách: Không tách i nháng cũng không há có ván bán cháp thuán. Chúng tôi đán chá UBND tánh lúc 11 giá nháng không vào đá cá vì ngái trá cá cáng báo ráng ông chá tách đi vắng. Chúng tôi đá nghá cho gáp ngái thá ký trá cáa áy ban. Anh ta không há gái đián thoái vào trong mà đán chúng tôi 13 giá hãy trá lái. Đán 13 giá ván không có ai tiáp, chá tháy xe hái, xe máy ra vào liên tác. Thát váng, tôi gái cho vài ngái bán cáu tù chính trá đái i chá đá cũ hián đáng á Quáng Ngãi. Vài phút sau, mát ngái bán là ông Ba đán. Ông Ba trách tôi sao không đăng ký trá cá đá cá áy ban tiáp. Ông bán cáa tôi thá gái đián thoái vào trong, nháng rõ ràng là không có kát quá. Chúng tôi bán chá sá Thông tin Văn hóa may ra có chá đán gì không. Ông Giám đác sá ván là ngái quen biát cáa ông Ba và ngái chá ghe. Ông tiáp chúng tôi rát lách sá và gái qua cho sá Ngoái Vá. Bên sá Ngoái Vá giái thích rát rõ ráng mát khi tôi đã có quác tách Viát Nam thì có quyán theo ngá dân đi bát cá nái nào trong lãnh hái thuác chá quyán cáa Viát Nam mà không cán giáy phép cáa ai cá. Kiáu này thì chác tôi không thá xin đá cá giáy tá gái trong chiáu nay. Trong báa cám thân mát, các bán cáu tù hoan nghênh ká hoách cáa tôi và chúc tôi thành công khi trá lái Lý Sán. Vá Lý Sán, tôi đán nhà ngái chá ghe đá chuán bá cho chuyán hái trình đá cá xác đánh là “không cán giáy phép”. Quyát đánh ngày 28-9 khái hành. Trá cá khi đi, tôi tách cá mát buái mát vái nháng ngá dân bá quân Tàu xâm hái trong thái gian gán đây đá thác hián mát cuác pháng ván. Nháng cuác pháng ván háu nhá không thá thác hián đá cá trong không khí bia bát án ào và tiáng loa phát nhác đánh tai đá cá óc, nghe muán bán nhá. Rái ông chá tách xã An Bình đán. Ông nghe tôi trình bày ká

häch cä vä phän khäi.  ng l i h a cung cấp cho t i b n danh sách x c nh n nh ng gia đ nh
ng  d n b n nh ng r i sau đ   ng l n m t t m m  không h n l c n o g p l i. S ng  d n
đ c t i m i ph ng v n v n b t t ng b ng C i b  không ai mu n r i b n nh u. T i hi u r ng
không ph i l c đ  ph ng v n.

Panô c  đ ng t i L y S n.  nh: Hä Cäng Quyät

B ng người ch  ghe đ n ch  t i v  b t ng  b o tin r ng b  x   ng không đ ng   cho  ng th c
hi n k  h ch n y n u không c  gi y phép của chính quyền đ a ph ng.  ng ta tr  l i cho t i
nguyên v n s  ti n m  t i đ  đ a đ m qua, ch c t i tr  v  b nh an r i đ  m t. T i đ n l   nh ta
đ  b i đ c l m  p l c qu  n ng ch  không, m t người can tr ng v  ch n ch t nh   nh ta, sao
c  th  b  cu c ngang x ng nh  th  đ c. T i b c m nh c i xe máy ra ngo i h t th  b u không
kh  bi n kh i. Hai gi  sau t i m i tr  v  kh ch s n. S ng  d n v n c n ti p t c ng i nh u, m t
m y đ  gay. Th y t i, h  m i c ng ly nh ng t i t  ch i. Th t đ ng ti c cho nh ng người d y đ n
phong b  nh  v y m  l i cam ch u tr c s  ph n. Qu  ng n ng m, t i đ nh chu n b  v  th i.
Nh n c  m t  ng gi  đ  qua, th y t i c  v  bu n b ,  ng ta b n th  l  : “M i chuy n n y đ u có
th  th y tr c. C c quan chức   đ y đ  không c n bi t x c c m. Đ u m  h  quan t m l  nh ng
“c i gh ” v  l i l c của gia đ nh h  ch  không ph i s  ph n con người. M t người không c  gh 
th  ch ng c  th  l m gì đ c. H  s  nh t l  c i đ . Vi c l m c a  nh tuy xuất ph t từ l ng t m
nh ng c  nh ng h  l y v  chính tr . V    x  n y th  chính tr  t  tr n l nh xu ng l  th ng so i
ch  không ph i là con người s ng tr n m t đ t. Nh  ch c tr ch đ  l m k  h ch c a  nh th t
b i b ng cách h  không l m gì c . Tuy nhiên đ ng qu  kh  t m, b i v  L y S n n y r t nhỏ. M i
người đ u quen biết nhau nên tin t c loạn truy n r t nhanh. Nhi u người đ  hi u đ u  nh mu n
l m v  r t qu i m n  nh”. T i h i  ng b n này xem  ng ta ng  g i v  t ng l i.  ng ta n i: “Ph n
l n ng  d n không đ  Hoàng Sa n a v  qu  nguy hiểm v  không đ c b o v . M y năm nay b n
T u đ  ho n toàn l m ch  c  đ o l n bi n. R i đ y đ n l t Tr ng Sa v  không ch ng c  ... L y
S n. Ng i c ng bu n nh ng bi t l m sao!”

T i đ n n i n y v i t nh th n t  nguy n, s n s ng hy sinh đ  b o v  c ng b nh cho ng  d n v 
b o v  ch  quy n c a Việt Nam – đ u m  c c v  l nh đ o v n th ng l n ti ng không đ nh.
Th  nh ng c c ng i quan chức đ a ph ng n y đ  kh n kh o đ a đ y t i vào ch  “b  tay” ch 
v  s c   c a h . Ho n h  c c ng i quan chức! C c ng i ch i tr  xi c đ  d y r t thi n ng h! C c
“s  ph ”   Tr ng Qu c   c ng không th  l m tr  n y gi i h n.

Sáng 27-9 nháng ngái bán khá ái & khách sán lái buán bã tián đáa tôi ra bán tàu. Trái máa nhá thác đá, sám vang cháp giát nhá thá đát trái kia cũng muán chia sá nháng tình cám bi phán trong lòng tôi. Con đáng chính nái lián hai xã An Vĩnh và An Hái ngáp ngáa trong bùn nác cuán cuán cháy. Nháng lá cá treo trác cáa bá & đám, không thá tung bay. Cá thì có hái phai màu và tôi thì ván còn chút & o táng. Tính tôi xáa nay ván rát lác quan, cáng đáu và cuáng nhiát. Tôi sá trá lái Lý Sán khi nào các sáp trá lái ráng há không đi váng.

H. C. Q.

Tác giá gái trác tiáp cho BVN

* * *

(1) Báo Tuái Trá - 5. 6. 2010

(2) Báo Pháp Luát - 16. 6. 2010